

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін факультету забезпечення оперативно-службової діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Пс 09.2 «ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ»
ОПП «Психологія»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 053 Психологія
Форма здобуття освіти: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Психологія спілкування» є вибірковою дисципліною для курсантів з ОПП «Психологія». Вивчається на 3-му курсі упродовж 5-го семестру на кафедрі психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Метою вивчення навчальної дисципліни є розкриття психологічних механізмів і закономірностей процесу спілкування; сприяти оволодінню системою знань про форми види та функції спілкування; розширення навичок ефективної комунікативної взаємодії у соціальному середовищі курсантів шляхом підвищення компетентності стосовно прийомів та методів ефективного спілкування як у повсякденній, так і професійній діяльності.

Основні завдання навчальної дисципліни закріплені у нормативно-правових документах Адміністрації ДПСУ, Концепції національного виховання молоді та ін., їх зміст передбачає: розкриття змісту базових теоретичних засад психології спілкування; ознайомлення з прийомами та методами ефективної комунікативної взаємодії; сприяння формуванню комунікативних професійно важливих навичок майбутнього практичного психолога; орієнтування майбутнього психолога в наукових засадах психологічної практики; формування загального уявлення про практичну психологію як теоретичну основу психологічної практики; формування у курсанта загальне уявлення про зміст та особливості професійної діяльності психологів; характеристику змісту і особливостей основних напрямків професійної діяльності психологів у різних сферах життєдіяльності суспільства; ознайомлення з основними соціальними, психологічними, моральними та духовними проблемами у діяльності психолога і вимогами до особистості психолога; орієнтування курсанта в індивідуальній програмі та методах професійного й особистісного розвитку і саморозвитку; підготовку курсанта-психолога до ефективного навчання у вищому навчальному закладі.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти програмних результатів навчання, які передбачають здатність демонструвати знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез та оцінювання його складових, а саме:

ПРН-1 – визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

1. Знати змістовні аспекти психології спілкування, зміст наукових підходів до вивчення даного феномену та його місце у професійній діяльності фахівця.
2. Розуміти зміст категоріального апарату навчальної дисципліни, причини порушень комунікативного процесу.
3. Застосовувати методологічний апарат при визначенні стилів спілкування, причин порушень комунікації.
4. Аналізувати наукові підходи до визначення місця та значення спілкування в розвитку та формуванні особистості та його відображення у професійній діяльності.

5. Синтезувати зміст наукових розвідок вчених-психологів із зазначеної проблематики.
6. Оцінювати ступінь комунікативності особистості та його відображення у професійній діяльності

ПРН-2 – розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

1. Знати особливості професійного спілкування та вимоги до офіцера-психолога, офіцера-прикордонника.
2. Розуміти зміст вимог щодо комунікації в професійній діяльності фахівця.
3. Застосовувати різноманітні техніки, методики для підвищення рівня міжособистісного спілкування.
4. Аналізувати поведінку співрозмовника та виокремлювати проблемні моменти із зазначенням шляхів.
5. Оцінювати теоретичні та методичні розробки в психології спілкування.

ПРН-3 – здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань за допомогою державної та іноземної мов в т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій

1. Знати джерела інформації для вирішення професійних завдань та завдань оперативно-службової діяльності.
2. Розуміти зміст інформації, яку отримує фахівець з використанням інформаційно-комунікативних технологій.
3. Застосовувати отриману інформацію для покращення комунікації у професійній діяльності та повсякденному житті.
4. Аналізувати інформацію отриману з різних джерел та синтезувати її в межах виконання професійних завдань.

ПРН-4– обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел

1. Знати особливості застосування різноманітних тренінгових вправ, технік і на цьому будувати власні дослідження.
2. Розуміти позицію співрозмовника щодо предмету спілкування.
3. Застосовувати методологічний апарат психології спілкування.
4. Аналізувати зміст літературних джерел з психології спілкування.

ПРН-6 – формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, вміння дотримуватись процедури дослідження

1. Знати особливості та вимоги до застосування різноманітних засобів спілкування як у повсякденній, так і професійній діяльності.

2. Розуміти зміст методик, методів, технологій, які дозволяють вивчити особливості професійного спілкування.
3. Застосовувати наукові розробки як вітчизняних, так і закордонних науковців, які розкривають особливості комунікативного процесу та його вплив на особистість.
4. Аналізувати наукові та власні результати науковців та синтезувати їх у своїй професійній діяльності.
5. Оцінювати власний досвід спілкування та співрозмовника, при виявленні проблемних моментів давати відповідну оцінку та виокремлювати шляхи їх вирішення.

ПРН-7 – рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки

1. Знати способи покращення комунікації в професійній діяльності та способи впливу на співрозмовника.
2. Розуміти особливості активного та пасивного спілкування у професійній діяльності фахівця.
3. Застосовувати різноманітні технології для покращення рівня психології спілкування у колективі.
4. Аналізувати компоненти комунікативного процесу.
5. Оцінювати рівень позитиву/негативу під час спілкування з іншими, етичний рівень співрозмовника.

ПРН-8 – формулювати розгорнутий аналіз досліджень, презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців

1. Знати особливості оформлення документації (автобіографії, особової справи, характеристики) та відображати комунікативні особливості підлеглих у них.
2. Розуміти особливості індивідуально-психологічних властивостей особистості та відповідно реагувати на них під час спілкування.
3. Застосовувати різноманітні прийоми для покращення комунікативного процесу під час виконання професійних завдань.
4. Аналізувати результати інших фахівців щодо характеристики особистості та її комунікативних властивостей.

ПРН-9 – пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання

1. Знати психологічні особливості протистояння негативного впливу на особистість під час спілкування.
2. Розуміти особливості активного і пасивного психологічних захистів особистості у комунікативному процесі.
3. Застосовувати результати власних спостережень за співрозмовником(ами) для вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, на цій основі приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

4. Аналізувати стратегії та парадигми процесу спілкування в сучасній психологічній науці.
5. Оцінювати просторово-часові категорії психологічного впливу на особистість у комунікативному процесі та інструменти інформаційних війн.

ПРН-10 – формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника

1. Знати правила ділового спілкування та розуміти вимоги, що висуваються при цьому до особистості.
2. Застосовувати різноманітні прийоми щодо налагодження позитивно-психологічного клімату в комунікативному процесі через вміння аргументовано відстоювати власні позиції, подавати інформацію доступно для учасників комунікації та враховувати їх культуральні особливості.
3. Аналізувати поведінку учасників комунікативного процесу та вміти вірно її оцінювати.

ПРН-13 – емпатійно взаємодіяти, вступати в комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитись до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності

1. Знати етичні норми професійної діяльності фахівця та вимоги до його професійної діяльності.
2. Розуміти учасників комунікативного процесу.
3. Застосовувати різноманітні прийоми щодо налагодження позитивно-психологічного клімату в комунікативному процесі через толерантність, коректність, етичність, тактовність та компетентність співрозмовників.
4. Аналізувати та оцінювати психологічний настрій учасників комунікативного процесу, їх рівень знань, світогляду тощо.

ПРН-14 – ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, в тому числі демонструвати лідерські якості

1. Знати особливості поведінки лідера в команді.
2. Розуміти вимоги та зобов'язання, які бере на себе лідер комунікативного процесу.
3. Застосовувати різноманітні прийоми та стилі впливу учасників комунікативного процесу, що сприятиме успішному виконання професійних завдань та завдань оперативно-службової діяльності.
4. Аналізувати та оцінювати досвід інших членів колективу (команди) та, синтезуючи позитивні моменти, впроваджувати їх своїй професійній діяльності.

ПРН-15 – відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

1. Знати способи та форми професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
2. Розуміти особливості та значення комунікації для особистості.
3. Аналізувати, синтезувати досягнення сучасної психології для подальшого професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН-16 – знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

1. Знати зміст етичних принципів професійної діяльності психолога.
2. Розуміти наслідки недотримання етичних принципів професійної діяльності психолога з відображенням у подальшій професійній діяльності.
3. Застосовувати позитивні приклади застосування етичних принципів професійної діяльності психолога при вирішенні завдань оперативно-службової діяльності.

ВРН-2 – управляти загальновійськовими та прикордонними підрозділами (прийняття рішення, планування, мотивація та контроль) в ході повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки з використанням засобів зв'язку та телекомунікації

1. Знати способи управлінського спілкування загальновійськовими та прикордонними підрозділами (прийняття рішення, планування, мотивація та контроль) в ході повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки з використанням засобів зв'язку та телекомунікації.
2. Розуміти наслідки негативного впливу на особистість під час комунікативного процесу.
3. Застосовувати різноманітні засоби спілкування для покращення комунікації у загальновійськових і прикордонних підрозділах під час повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки з використанням засобів зв'язку та телекомунікації.
4. Аналізувати та оцінювати психологічні стани, настрої учасників комунікативного процесу, що дасть змогу встановленню позитивного психологічного клімату у підрозділах.

ВРН-7 – організовувати і здійснювати заходи морально-психологічного забезпечення, профорієнтаційної роботи, професійно-психологічного добору

1. Знати особливості організації та здійснення морально-психологічного забезпечення, профорієнтаційної роботи, професійно-психологічного добору через встановлення певної комунікації.
2. Розуміти етичні межі використання психологічного впливу на інших осіб.
3. Застосовувати способи і методи психологічного впливу та протидії йому відповідно до потреб здійснення

оперативно-службової діяльності.

4. Аналізувати причини та передумови виникнення маніпуляції та інших видів інформаційно-психологічного впливу на персонал ДПСУ.

5. Оцінювати ефективність розроблених та впроваджених заходів протидії негативним впливам на особистість у комунікативному процесі.

ВРН-8 – вміти організувати зв'язок на ділянці відповідальності прикордонного підрозділу з дотриманням усіх вимог до надійності, захищеності та стійкості зв'язку із застосуванням сучасних технологій зв'язку і передачі даних

1. Знати особливості ділового спілкування для забезпечення надійності, захищеності професійної інформації.
2. Розуміти наслідки недотримання норм ділового спілкування.
3. Застосовувати правила ділового спілкування, різноманітні ефективні технології у професійній діяльності.

Аналізувати та оцінювати ступінь значимості отриманої інформації для подальшого її поширення у підрозділі.

ВИКЛАДАЧ:

Відповідно до форми А-4.03.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладання навчальної дисципліни «Психологія спілкування» здійснюється у тісному зв'язку з такими дисциплінами, як «Загальна психологія з практикумом», «Вступ до спеціальності», «Соціальна та вікова психологія», «Історія психології», «Політична психологія», «Етнопсихологія» тощо.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальні аудиторії, мультимедійний проектор, екран, ноутбук, навчальна література з навчальної дисципліни, модульне середовище кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Програмне забезпечення: модульне середовище академії – <https://10.241.24.43/course/index.php?categoryid=23>.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин																		Форми підсумкового контролю						
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота								Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік	
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота індивідуальні заняття	модульний контроль	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів	розрахункове	курсова робота	контрольна робота	модульний контроль					
3	5	3	90	30	12			2		12				4	30	10	20							30		+	
УСЬОГО		3	90	30	12			2		12				4	30	10	20							30		+	

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.3.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ЗК-4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК1.5; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ЗК-5	Здатність до адаптації та дії у новій ситуації, бути критичним і самокритичним	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ЗК-8	Навички міжособистісної взаємодії	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ЗК-9	Здатність працювати в команді, спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
Фахові компетентності спеціальності		
ФК-1	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ФК-3	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ФК-4	Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ФК-7	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ФК-10	Здатність дотримуватися норм професійної етики	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ФК-11	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК1.5; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Професійні (військово-прикордонні компетентності)		
ВК-9	Здатність організувати морально-психологічне забезпечення у прикордонному підрозділі, здійснювати професійно-психологічний добір, володіти основами профорієнтаційної роботи, розуміти організацію діяльності психологічних служб підрозділів сектору національної безпеки	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-1	Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання	МН1.1; МН1.3; МН1.4; МН2.1; МН.3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-2	Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань	МН1.1; МН1.3; МН1.4; МН2.1; МН.3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-3	Здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань за допомогою державної та іноземної мов, в т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій	МН1.1; МН1.3; МН1.4; МН2.1; МН.3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-4	Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел	МН1.1; МН1.3; МН1.4; МН2.1; МН.3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-6	Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, вміння дотримуватися процедури дослідження	МН1.1; МН1.3; МН1.4; МН2.1; МН.3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-7	Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки	МН1.1; МН1.3; МН1.4; МН2.1; МН.3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-8	Формулювати розгорнутий аналіз досліджень, презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців	МН1.1; МН1.3; МН1.4; МН2.1; МН.3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-9	Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання	МН1.1; МН1.3; МН1.4; МН2.1; МН.3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-10	Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника	МН1.1; МН1.3; МН1.4; МН2.1; МН.3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-13	Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності	МН1.1; МН1.3; МН1.4; МН2.1; МН.3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-14	Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, в тому числі демонструвати лідерські якості	МН1.1; МН1.3; МН1.4; МН2.1; МН.3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-15	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку	МН1.1; МН1.3; МН1.4; МН2.1; МН.3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-16	Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога	МН1.1; МН1.3; МН1.4; МН2.1; МН.3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ВРН-2	Управляти загальновійськовими та прикордонними підрозділами (прийняття рішення, планування, мотивація та контроль) в ході повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки з використанням засобів зв'язку та телекомунікацій	МН1.1; МН1.3; МН1.4; МН2.1; МН.3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ВРН-7	Організувати і здійснювати заходи морально-психологічного забезпечення, профорієнтаційної роботи, професійно-психологічного добору	МН1.1; МН1.3; МН1.4; МН2.1; МН.3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ВРН-8	Вміти організувати зв'язок на ділянці відповідальності прикордонного підрозділу з дотриманням усіх вимог до надійності, захищеності та стійкості зв'язку із застосуванням сучасних технологій	МН1.1; МН1.3; МН1.4; МН2.1; МН.3.2; МН3.3.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
	зв'язку і передачі даних		

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

№ теми	Найменування тем	К-сть годин	Номери, вид занять та кількість годин							Місяці	Номери тем, занять та кількість годин
			1	2	3	4	5	6	7		
1	Процес спілкування та його складові. Основні методи дослідження міжособистісної взаємодії та комунікативних здібностей	4	Л2	Сз2						ІХ	1/1Л(2); 1/2 Сз(2); 2/1Л(2); 2/2 Сз(2); 2/3Л(2); 2/4 Сз(2);
2	Спілкування в системі міжособистісних та суспільних відносин	8	Л2	Сз2	Л2	Сз2					
3	Спілкування як основа професійної діяльності.	4	Л2	Сз2						Х	3/1Л(2); 3/2 Сз(2); 4/1Л(2); 4/2 Сз(2);
4	Психологічні особливості впливу в процесі спілкування	4	Л2	Сз2							
5	Ефективні технології спілкування та етика комунікативної діяльності офіцера-психолога	6	Л2	Сз2	Пз2					ХІ	5/1Л(2); 5/2Сз (2); 5/3Пз (2)
	Диференційований залік	4	Дз4							ХІІ	Дз (4)

Умовні позначення: Лекція – Л
 Семінар – Сз
 Практичне заняття – Пз
 Заняття обов'язкові до оцінювання - 6/2Сз(2)
 Диференційований залік – Дз

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
3 курс, 5 семестр					
1			14	Процес спілкування та його складові. Основні методи дослідження міжособистісної взаємодії та комунікативних здібностей	
	1	лекція	2	<u>Спілкування як психологічні категорія</u> 1. Предмет, структура, функції та завдання. 2. Основні методи дослідження особливостей комунікативного процесу.	[1.1] ст. 5-13; [1.2] ст. 5-10; [1.3] ст. 31-40; [1.4] ст. 5-9
	2	семінар	2	<u>Методи дослідження міжособистісної взаємодії</u> 1. Наукові підходи до вивчення спілкування як міжособистісної взаємодії. 2. Методи діагностування міжособистісних стосунків. 3. Дослідження комунікативних здібностей та навичок особистості.	[1.1] ст. 5-13; [1.2] ст. 5-10; [1.3] ст. 31-40; [1.4] ст. 5-9
		індивіду- альне завдання (конспект)	4	<u>Зміст наукових підходів до вивчення спілкування</u> 1. Особливості філософського підходу до вивчення спілкування. 2. Аналіз соціально-психологічних аспектів спілкування. 3. Характеристика психологічного підходу до трактування змісту спілкування. 4. Діагностика міжособистісної взаємодії та комунікативних здібностей	[1.1] ст. 5-13; [1.2] ст. 5-10; [1.3] ст. 31-40; [1.4] ст. 5-9; [2.1-2.8]
		самостійна робота	6	1. Спілкування як об'єкт міждисциплінарних досліджень. 2. Взаємодія, діалог, спілкування як універсальні категорії наукової картини світу. 3. Проблема спілкування в історії культури. 4. Загальна характеристика вікових періодів людського життя. 5. Співвідношення етапів життєвого циклу з розвитком, становленням та специфікою спілкування. 6. Спілкування як форма вияву активності особистості.	[1.1] ст. 5-13; [1.2] ст. 5-10; [1.3] ст. 31-40; [1.4] ст. 5-9; [2.1-2.8]

1	2	3	4	5	6
2			23	Спілкування в системі міжособистісних та суспільних відносин	
	1	лекція	2	<u>Спілкування в системі міжособистісних відносин</u> 1. Спілкування як взаємодія. 2. Спілкування як обмін інформацією. 3. Спілкування як сприйняття людьми один одного.	[1.1] ст. 14-27; [1.3] ст. 44-82; [1.5] ст. 12-22; [2.1-2.8]
	2	семінар	2	<u>Наукові підходи психологів до вивчення міжособистісних відносин</u> 1. Загальна характеристика ролі спілкування в діяльності. 2. Механізми взаєморозуміння (егоцентризм, ідентифікація, рефлексія, емпатія), їх позитивне та негативне значення у спілкуванні. 3. Різновиди комунікацій за характером впливу.	[1.1] ст. 14-27; [1.3] ст. 44-82; [1.5] ст. 12-22; [2.1-2.8]
	3	лекція	2	<u>Характеристика засобів спілкування, бар'єри спілкування</u> 1. Мовлення як засіб спілкування. 2. Невербальні засоби спілкування. 3. Характеристика психологічних бар'єрів спілкування.	[1.1] ст. 14-27; [1.3] ст. 44-82; [1.5] ст. 12-22; [2.1-2.8]
	4	семінар	2	<u>Конфлікти у спілкуванні</u> 1. Види та характеристика конфліктів у спілкуванні. 2. Методи подолання конфліктних ситуацій у міжособистісній взаємодії. 3. Місце та значення психолога у вирішенні конфліктних ситуацій.	[1.1] ст. 14-27; [1.3] ст. 44-82; [1.5] ст. 12-22; [2.1-2.8]
		індивідуальне завдання	5 4	Виконання реферату за заданою тематикою <u>Конспект: Характеристика засобів спілкування та їх діагностичний інструментарій</u> 1. Особливості застосування вербальних засобів спілкування. 2. Особливості застосування невербальних засобів спілкування. 3. Діагностика труднощів та конфліктів у комунікативному процесі.	[1.1] ст. 14-27; [1.3] ст. 44-82; [1.5] ст. 12-22; [2.1-2.8]
		самостійна робота	6	1. Сутність спільної діяльності. Сумісність та спрацьованість. Психологічний клімат групи, та фактори які його зумовлюють. 2. Сутність поняття соціальної перцепції. Поняття «каузальна атрибуція» та його роль у перцепції. 3. Стереотипізація та її значення у сприйнятті людьми один одного. 4. Сутність понять ефект ореолу, ефект первинності та ефект новизни. 5. Засоби комунікаційного процесу та їх значення. 6. Психологічні бар'єри спілкування та конфліктні ситуації у взаємодії.	[1.1] ст. 14-27; [1.3] ст. 44-82; [1.5] ст. 12-22; [2.1-2.8]

1	2	3	4	5	6
3			19	Спілкування як основа професійної діяльності	
	1	лекція	2	<u>Особливості ділового спілкування</u> 1. Специфіка, структура і функції ділового спілкування. 2. Аналіз форм ділового спілкування.	[1.1] ст. 28-38; [1.2] ст. 16-18; [1.3] ст. 160-180; [1.4] ст. 16-28; [2.1-2.8]
	2	семінар	2	<u>Професійне спілкування офіцерів-прикордонників:</u> 1. Спілкування в колективі. 2. Правила спілкування психолога з клієнтом, з іншими членами колективу, керівництвом. 3. Психологічна компетентність офіцера-психолога.	[1.1] ст. 28-38; [1.2] ст. 16-18; [1.3] ст. 160-180; [1.4] ст. 16-28; [2.1-2.8]
		індивідуальне завдання	5 4	Виконання реферату за заданою тематикою. Конспект: <u>Характеристика форм ділового спілкування та його діагностичний інструментарій</u> 1. Бесіди та наради, їх місце і значення у комунікаційному процесі. 2. Телефон як засіб спілкування: особливості ділової телефонної розмови тощо. 3. Діагностика особливостей професійного спілкування	[1.1] ст. 28-38; [1.2] ст. 16-18; [1.3] ст. 160-180; [1.4] ст. 16-28; [2.1-2.8]
		самостійна робота	6	1. Переговори як форма ділового спілкування. 2. Вимоги до офіцера-психолога щодо налагодження комунікації з клієнтом. 3. Нарада як форма ділового спілкування: вимоги та особливості. 4. Накази, розпорядження, вказівки як різновиди форм ділового спілкування.	[1.1] ст. 28-38; [1.2] ст. 16-18; [1.3] ст. 160-180; [1.4] ст. 16-28; [2.1-2.8]
4			14	Психологічні способи впливу в процесі спілкування	
	1	лекція	2	<u>Вплив як спосіб взаємодії у спілкуванні</u> 1. Поняття про способи впливу та їх характеристика. 2. Психологічні основи впливу засобів ЗМІ: зміст, види, значення.	[1.1] ст. 38-50; [1.3] ст. 160-190; [1.5] ст. 32-50; [2.2-2.10]
	2	семінар	2	<u>Соціальні явища та їх вплив на спілкування між людьми</u> 1. Паніка як соціальне явище та її зв'язок з спілкуванням. 2. Мова та чутки, їх передумови та наслідки. 3. Психологічні наслідки впливу на психіку людини повідомлень з елементами агресії.	[1.1] ст. 38-50; [1.3] ст. 160-190; [1.5] ст. 32-50; [2.2-2.8]

1	2	3	4	5	6
		індивідуальне завдання (конспект)	2	<u>Масова комунікація</u> 1. Поняття та види. 2. Місце та значення для особистості. 3. Робота психолога з наслідками негативного впливу на особистість засобами масової комунікації.	[1.1] ст. 38-50; [1.3] ст. 160-190; [1.5] ст. 32-50; [2.2-2.8]
		самостійна робота	6	1. Зараження, навіювання, наслідування як способи впливу на особистість. 2. Модель праймінгу як вплив ЗМІ на особистість та суспільство. 3. Модель культивування та робота психолога щодо цього. 4. Модель «порядок денний» як засіб впливу ЗМІ. 5. Модель «використання та задоволення» як засіб впливу ЗМІ. 6. Швидкість та міра впливу засобів масової комунікації на самого психолога та його відношення до цього.	[1.1] ст. 38-50; [1.3] ст. 160-190; [1.5] ст. 32-50; [2.2-2.8]
5			16	Ефективні технології спілкування та етика комунікативної діяльності офіцера-психолога	
	1	лекція	2	<u>Комунікативна діяльність офіцера-психолога</u> 1. Технології спілкування та їх ефективність. 2. Етика комунікації офіцера-психолога.	[1.1] ст. 39-60; [1.2] ст. 122-140; [1.3] ст. 210-260; [2.1-2.8]
	2	семінар	2	<u>Офіцер-психолог як комунікатор у спілкуванні</u> 1. Загальна характеристика комунікатора. 2. Особливості аудиторії. 3. Етика професійного спілкування офіцера-психолога.	[1.1] ст. 39-60; [1.2] ст. 122-140; [1.3] ст. 210-260; [2.1-2.8]
	3	практичне	2	<u>Діагностика комунікативних здібностей комунікатора</u> 1. Методика діагностування комунікативної соціальної компетентності (КСК) офіцера-психолога. 2. Тести комунікативних умінь офіцера-психолога.	[1.1] ст. 39-60; [1.2] ст. 122-140; [1.3] ст. 210-260; [2.1-2.8]
		індивідуальне завдання (конспект)	4	<u>Спілкування з різною аудиторією та його особливості</u> 1. Спілкування з «важкими людьми» за Дж. Г. Скоттом. 2. Спілкування з погляду трансактного аналізу Е.Берна. 3. Способи ефективного спілкування Д.Карнегі, позитивні та негативні сторони.	[1.1] ст. 39-60; [1.2] ст. 122-140; [1.3] ст. 210-260; [2.1-2.8]

1	2	3	4	5	6
		самостійна робота	6	1. Технологія ефективного переконання та характеристика його умов. 2. Умови ефективного впливу більшості та меншості. 3. Особливість повідомлень та їх вплив на спілкування. 4. Моральний аспект професійного спілкування.	[1.1] ст. 39-60; [1.2] ст. 122-140; [1.3] ст. 210-260; [2.1-2.8]
Диференційований залік			4		
Разом аудиторних годин за семестр			30		
Усього за дисципліну			90		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Базова література

1.1. Кайдалова Л. Г. Психологія спілкування : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. 2-ге вид., перероб. і допов. Х. : НФаУ, 2018. 140 с.

1.2. Культура наукового мовлення : навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / Під заг. ред. Шумовецької С.П., Купчишиної В.Ч., Діденко О. В., Дияк В. В., Голярдик Н. А. та ін. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2019. 248 с.

1.3. Практикум з риторики: навчальний посібник / В. В. Демський, В. Ч. Купчишина, Н. В. Макогончук [та ін.]. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2014. – 364 с.

1.4. Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасека О. В. Загальна психологія. Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2012. 296 с.

1.5. Степанов О. М. Основи психології і педагогіки: навч. посіб. / О. М. Степанов, М. М. Фіцула. 3-тє вид., допвн. К. : Академвидав, 2012. 528 с. (Серія «Альма-матер»).

2. Допоміжна література

2.1. Гриценко Т., Гриценко С., Іщенко Т. Етика ділового спілкування. К. : Вид-во «Центр навчальної літератури», 2019. 344 с.

2.2. Етика ділових відносин : навч. посібник / [Лесько О. Й. , Прищак М. Д., Залюбівська О. Б., Рузакова Г. Г.]. Вінниця : ВНТУ, 2011. 320 с.

2.3. Кугай К. Б. “The importance of English in the modern world”. *Збірник центру наукових публікацій «Формування науково-освітньої політики»: збірник статей (рівень стандарту, академічний рівень)*. К. : Центр наукових публікацій, 2015. С. 53-54.

2.4. Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА»). Одеса: Фенікс, 2020. 79 с.

2.5. Пантелюк М. І., Маруніч І. І., Гайдаєнко І. В. Ділове спілкування та культура мовлення. К. : ЦУЛ, 2020. 224 с.

2.6. Засекіна Л. В., Пастрик Т. В. Основи психології та між особове спілкування : навчальний посібник. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. 184 с.

2.7. Прищак, М. Д. Психологія управління в організації : навчальний посібник [2-ге вид., перероб. і доп.]. Вінниця, 2016. 150 с.

2.8. Colman F. M. A Dictionary of Psychology. New York : Oxford University Press, 2003. 845 p.

3. Інформаційні ресурси в Інтернеті (Інтранеті)

1. модульне середовище академії – <http://10.241.24.9>
2. <http://psychological.ucoz.ua/publ/35>
3. http://www.bronnikov.kiev.ua/book_3_0.php
4. <http://uchebnik.biz/book/320-yetnopsixologiya.html>
5. <http://psychlib.com.ua/category/etnopsihologiya.htm>
6. http://mobile.pidruchniki.ws/16760626/psihologiya/etnopsihologiya_-_savitska_ov
7. http://faculty. Washington. edu/agg/iat_materials. Htm
8. <http://implicit. harvard. edu/implicit/>
9. <http://www.antifa.hrworld.ru/>
10. <http://www.interdialogue.ru/>
11. <http://www.hro.org/fctions/nazi/toler7.htm>
12. <http://www. salto-youth. Net>
13. <http://www.tolerance.ru/>
14. <http://www.tolerance.hrworld.ru/coalition.html>
15. <http://www.tolerance.ngo.ru/>
16. <http://www.youth-against-racism.net>
17. <http://www.youthwork.com>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А

Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Традиційні методи навчання	
МН 1.1	Усне викладення навчального матеріалу (<i>розповідь, пояснення, лекція</i>)
МН 1.2	Обговорення матеріалу, що вивчається (<i>бесіда, дискусія, брифінг, диспут</i>)
МН 1.3	Наочні методи (<i>ілюстрація, демонстрація</i>)
МН 1.4	Практичні методи (<i>лабораторна робота, практична робота, пробні вправи, творчі вправи, усні вправи, практичні вправи, графічні вправи, технічні вправи</i>)
МН 1.5	Методи самостійного та індивідуального навчання (<i>рецептивний, репродуктивний, евристичний, дослідницький</i>)
2. Активні методи навчання	
МН 2.1	Ігрові (<i>професійні ігри, професійний тренінг</i>)
МН 2.2	Неігрові (<i>аналіз конкретної ситуації, круглий стіл, навчання через науково-дослідну роботу</i>)
МН 2.3	Неімітаційні (<i>групово дискусія, індивідуальні практикуми, метод ХОБО», активні види лекційних і семінарських занять</i>)
3. Інтерактивні методи навчання	
МН 3.1	Інтерактивні методи в малих групах
МН 3.2	Інтерактивні методи в великих групах
МН 3.3	Інтерактивні методи під час самостійної роботи

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
МК 1.5	Виконання нормативу
МК 1.6	Виконання вправи
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
МК 2.9	Виконання нормативу
МК 2.10	Виконання вправи
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
МК 3.4	Виконання нормативу
МК 3.5	Виконання вправи
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний
МК 4.5	Практичний